

寧為太平犬，不做亂世人
Níng wéi tàipíng quǎn, bù zuò luànshì rén

Lepiej być psem w czasach pokoju
niżli człowiekiem w czasach chaosu

Jednym chaos daje szansę dostąpienia sławy i zaszczytów, a dla innych to niedola, niepewność jutra, głód i śmierć bliskich. Cóż warte są zaszczyty i bogactwo dla ludzi, którzy chcą jedynie wykarmić dzieci i spokojnie dożywać swych dni, pracując na roli?

Źródło: powiedzenie ludowe.

Opowieść o prostej miłości i potężnym imperium

Mąż pewnej kobiety został powołany do budowy Wielkiego Muru i zaraz po ślubie opuścił swoje rodzinne strony. Oddana żona uszyła mu ubrania na zimę i poszła w ślad za nim.

Ale gdy dotarła na miejsce pracy ukochanego męża, dowiedziała się, że ten zmarł. Zrozpaczonej wdowie świat usunął się spod nóg. Padła na kolana pod szarą ścianą muru, w którym pogrzebano ukochanego. Płakała. Płakała przez wiele dni.

Rozpacz kobiety okazała się silniejsza niż surowa i zimna fortyfikacja – część muru runęła. Ale i przepelnioną rozpaczą wdowę przemogło własne nieszczęście... Z żalości utopiła się w pobliskiej rzece.

Meng Jiang Nu tży roni u stóp Wielkiego Muru

Opowieść o Meng Jiang Mu rozgałęziła się na całe multum wariantów. Ta smutna historia należy do skromnego grona przekazów rozpoznawanych jako tzw. cztery wielkie legendy. Ma tyle wersji i wariantów, często tworzonych jako polityczne krytyki, że można o nich napisać osobną książkę.

Współcześnie ta wrośnięta w chińskie dziedzictwo kulturowe legenda pojawia się i w monografiach szacownych historyków, i w pięknie ilustrowanych książeczkach dla małych dzieci. Bohaterka, której losy opisano w słynnej księdze *Żywoty wzorowych kobiet*, czasem jest piękną księżniczką, którą przyszedł mąż zastaje kąpiącą się w ogrodzie, a którą zobaczywszy nago, musi przez to – zgodnie z obyczajem – poślubić.

W innej wersji jest biedną wdową, której łzy wylane na segment potężnej fortyfikacji sprawiają, że ta, współczując wdowie, zawala się. W jeszcze innej wersji kobieta jest piękną, która godzi się poślubić Pierwszego Cesarza, jeśli ten uhonoruje należycie śmierć jej poprzedniego małżonka... Gdy cesarz spełnia prośbę, budując wspaniałą platformę, wdowa przeklina go i odbiera sobie życie, rzucając się z wysokości wspaniałej budowli.

Źródło: legenda powstała w czasach rządów Pierwszego Cesarza; dynastia Qin.

Dynastia Qin i jej obszar rdzeniowy

Kompleksowa przebudowa Wielkiego Muru (budowanego wcześniej przez szereg państw systemu fortyfikacyjnego) to tylko jeden z wielu potężnych projektów inżynierskich inicjowanych przez władców państwa Qin. Innym są tzw. Trzy wielkie projekty inżynierii wodnej: połączenie zlewisk Rz. Perłowej i Jangcy (Kanał Lingqu 靈渠), kompleks irygacyjny tamy Dujiang (都江堰) oraz Kanał Zheng Guo (鄭國渠), nazwany tak od nadzorującego budowę inżyniera.

Z tym ostatnim wiąże się tak zabawna anegdota historyczna, że aż dziw, iż nie doczekała się idiomu bądź przysłowia. Otóż państwo Han zaplanowało spisek mający skłonić władców Qin do roztrwonienia zasobów. Chybną inwestycją miał być kanał irygacyjny widoczny na powiększeniu mapy. Wbrew intencjom makiawelicznych spiskowców kanał okazał się strzałem w dziesiątkę. Dał państwu Qin ok. 27 tys. km² żyznych terenów, które stały się podstawą przewagi gospodarczej, ludnościowej i militarnej nad sąsiadami.

